

Lørdag, 9. des. 1944.

Hva skjer i Hellas?

For å forstå de politiske forhold i Hellas vil vi kort nevne litt om næringslivet i landet. 60 % av Hellas' eksport besto praktisk talt av ubearbejdede jordbruksvarer.

20 % av Hellas' areal er oppdyrket, brukens er små og drives svært primitivt. Et enkelt husdyrbruk spiller en stor rolle. Ved siden av jordbruket drives det også forskjellig gruvedrift. Hellas mangler kull, vannkraften er ikke utbygget, industrien er ubetydelig.

Med dårlig betalte jordbruksvarer måtte Hellas betale sin import av industrivarer og andre forarbejdede varer. Handelsbalansen var vanligvis i stort underskudd, endel av dette underskudd ble betalt av inntektene fra en usikker flåte. En stor del av den greske befolkning levde på en meget lav levestandard.

Andre forhold som er verd å legge merke til er at samferdsle-midlene er dårlig utbygget.

Da Tyskland angrep Hellas for å få slutt på den fiasko som det italienske felttog var hadde påkjenningen på landets næringsliv og finanser allerede vært stor. En tendens til inflasjon var derfor alt merkbar. For å få utnyttet Hellas i størst mulig grad økonomisk og strategisk, brukte tyskerne her sine velkjente metoder. Men disse metoder førte til at utviklingen glad administrasjonen og greske interesser helt ut av hendene. Resultatet ble inflasjon, sammenbrudd i nasjonalringssystemet, hungersnød og epidemier. På land har lidd slik under den tyske okkupasjon som Hellas. Landet fikk derfor også i den utstrækning det var mulig hjelp med matvarer, medisiner m.v. gjennom internasjonalt Røde Kors. Et hjelpearbeid som de allierte også støttet.

De siste måneder under okkupasjonen lot tyskerne seddelpressen gå villere enn noen sinne. På 2 måneder ble seddelomløpet øket til det åttedobbelte. Følgene ble finansielt kaos.

Titos motstandsbevegelse smittet til Hellas. På forskjellige steder ble det opprettet isolerte motstandsgrupper. Det ble gjort flere forsøk på å samordne disse motstandsgrupper og en hadde en tid inntrykk av at det var vellykket trass i geografiske og politiske vansker.

Hellas er et land med en beveget politisk fortid helt siden dets selvstendige historie i nyere tid begynte i 1830. Intet land har hatt så mange fordrevne og gjeninnsatte konger som Hellas, hvor rojalistiske og republikanske opprør og kuppforsøk har avløst hverandre hurtigere enn regjeringsskifter andre steder. Kuppmarkerne og diktatorspirene

har vært mange. Dels har de vært vesteuropeisk og dels mer kontinentalt orienterte og har ofte vært drevet fram på nasjonalistiske programmer skapt av greske minoritetsproblemer.

Det eneste man med sikkerhet vet om Hellas' politiske stilling idag er at den greske konge Georg II. neppe vil komme tilbake. Han ble konge i 1922 etterat Konstantin abdiserte og regjerte under avslutningen av den uheldige gresk-tyrniske krig i 1923. Han ble i 1923 tvunget til å forlate landet, men ble kalt tilbake etter folkeavstemning i 1935. Allerede i 1936 opprettet han et diktatorisk styre under Metaxas. Han er på grunnlag av sin opptreden blitt meget upopulær, og den republikanske opposisjon som alltid har vært meget sterk i Hellas, er gjennom denne opptreden og motstandsbevegelsens organisering blitt styrket. De nærmere enkeltheter om hva som egentlig foregår i Hellas idag, er det vanskelig å gjøre seg opp noen mening om for etter den bebudete engelske underhusdebatt.

Det er neppe sannsynlig at det finnes noe større kommunistisk parti i Hellas. Et slikt parti vil sakne forutsetningene i et land som hovedsakelig består av småbrukere. Men den republikanske opposisjon er som nevnt sterk.

De problemer som den greske regjering har å tørle med er derfor vanskelige å løse og lar seg ikke løse i en håndvending. Det er ventelig derfor at det i et politisk urolig land som Hellas med en politisk meget temperamentsfull befolkning uvegerlig vil bli urentning en slik oppgave. Og ved bedømmelsen av den allierte militære administrasjons opptreden må en ha i erindring at den av militære og strategiske grunner - kampene på hellens jord er ennå ikke avsluttet, og forholdene til nabolandene kan som følge av uroen i Hellas lett bli vanskelig - er utelukkende interessert i politisk og økonomisk ro.

Reportasjonen fra Nord-Norge.

Det kan være nyttig å merke seg hvilke quislinger det er som i første rekke må gjøres ansvarlig for deportasjonen fra Nord-Norge. Ministrene Lia og Hippestad ble utstyrt med spesielle fullmakter for å gjennomføre evakueringen. Formannen i Riksutvalget for evakueringen er Alf Whist og som sekretær fungerer Rolf Gundersen. Riksutvalget er organisert i følgende underkomiteer: Transportkomite: Trafikkråd L'orange, skibsnader Hannevig, eksp.sjef Harnoll, generaldirektor Wik. Flykvtetingskomite: Direktør Jansen, direktør B. Carlsen, Landsl. f. Reiseliv, direktør Schjølberg, fylk.fører Jacobsen, eksjemeagler H. Gude. Hjelpekomite: Likn.insp. Bratlie, landsl. Traaholt, gen. sekkr. Pauss Paussett, en repr. for Norges Røde Kors

Nyheterne fra London fredag 8/12 kl. 18.30.

England. Den greske krise ble idag behandlet i en debatt i Underhuset. Underhuset godkjente i ettermiddag med et overveldende flertall av 279 mot 30 stemmer regjeringens Grekenlands-politikk. Det ble bl.a. rettet kritikk mot den engelske regjering for å støtte de reaksjonære kretser i de befrie land. Churchill imøtegikk denne påstand og sa at han med glede skulle akseptere Underhusets avskjedsbevilgning, hvis han kunne klandres for sin framgangsmåte i Grekenland. Han sa videre at den britiske regjering overalt, i Belgia, Nederland, Italia og Grekenland har støttet den lovlige valgte regjering, hvilket parti den enn var utgått fra, men den kan ikke rolig se på at tilfeldige bander, delvis med hjelp utenfra, søker å fiske i rørt vann og tilrane seg makten for å innføre et totalitært styre. Den britiske regjering vil støtte enhver demokratisk regjering, enten den utgår fra høyre eller venstre, men slik som forholdene er blitt i Grekenland etter den tyske besettelse, må den sittende regjering støttes inntil nye valg kan holdes.

Vestfronten. Amerikanske tropper har utvidet bruhodet ved Saarved Saarlautern og står på et sted 13 km. inne i Tyskland. I Alsace har franskmennene inntatt Renan på Rhinens vestbredd 20 km. sør for Strassbourg. De har rykket videre fram og står 8 km. fra Colmar. Allierte styrker står inne i Tyskland på en 330 km. lang sammenhengende front. I Lorraine-avsnittet har allierte styrker nådd elva Roer på 2 nye steder. Lenger syd står amerikanske styrker i Rohrbach 7 km. fra Saarbrücken. Saarlautern er nå ryddet for tyskere.

Flyangrep. Tunge britiske bombefly angrep Duisburg 2 ganger idag. Britiske mosquitofly angrep inatt Köln og andre mål i Vest-Tyskland. Tunge bombefly fra Italia angrep mål i Wien inatt.

Østfronten. Krigens største tankslag utkjempes i Syd-Vest-Ungarn ved Balatonsjøen. Heftige kamper pågår på den ungarske side av elva Drave, der russerne rykker fram fra Barcs.

Italia. 8. arme fortsetter sin framrykking og har inntatt Messano som ligger 10 km. på veien mot Ferrara.

Hellas. Det pågår kamper i Aten og Pireus. Engelske og greske styrker driver Blas-styrkene ut. Britiske kanoner er ført i stilling mot Blas-styrkene som holder til i retning av Akropolis-høyden. 100 fanger ble tatt igår. Kamper pågår også i nærheten av den britiske ambassade.

Norge. Vi advarer mot en farlig angiver: Søndalen, Bernt - f. 1/7 1917 - høy og slank, skarpskåret ansikt, glatt hår, ansatt i tysk Sipo, opptreer under dekknavn, bl.a. Bjarne Sommer. Provokator, særlig i forbindelse med den illegale presse. Han bodde tidligere i Velliveien, Jar, men antas nå å bo i Sarsgt. 6 eller 80, Oslo. Han er meget farlig.

Bakgrunnen for portforbudet i Bergen. er flere vellykkede sabotasjehandlinger og likvidasjonen av 2 av de farligste angiverne i Norge, Njoten og Walter Pedersen. Njoten er som bekjent ansvarlig for tragedien i Televåg, da 18 nordmenn ble skutt og den mannlige del av befolkningen i Televåg sendt til Tyskland, mens hele stedet ble brent ned og kvinner og barn internert, som represalier for at 2 - to - gestapofolk ble skutt. Av de 76 menn som ble sendt til Tyskland, er 41 avgått ved døden. - Blandt sabotasjehandlingene kan nevnes at natt til 26/11 ble 2 transformatorer sprengt i luften, den ene tilhørende Bergens Valseverk, den annen Bergens mek. Verksted. Begge bedriftene står.

Lønnsomt yrke. Quisling har nå laget en "lov" om at pensjonsberettigede etter tjenestemenn i politiet som etter 25/9-40 mister livet som følge av politiske eller kriminelle forbryterers eller sinnsykes handlinger, skal få en tilleggspensjon av statskassen, slik at den samlede pensjon blir like stor som tjenestemannens netto lønn. Lønnsomt yrke - angiveryrke!

4. desember ble det foretatt en vellykket sabotasjehandling mot Bjerkes Akkumulatorfabrikk som lager startbatterier til biler.

En jernbanevogn ble tømt for olje ved en sabotasjehandling fredag mot et tog mellom Hol og Geilo. Toget førte 2 vogner med olje. Etter at toget var gått fra Hol, høstes en eksplosjon, og etter en tid var all oljen rent ut av den ene vognen.